

Lotte Kirkeby

Jubilæum

Noveller

Rosinante

Bikini

Han ringede ugen efter.

»Skal vi ses?« spurgte han.

»Ja,« sagde jeg. »Hvornår?«

Da han havde svaret, lagde jeg på uden at spørge, om han havde hørt det.

Dagen efter gik jeg ud i skuret. Min cykel stod inde bag ved snekovlen. Den var støvet og flad og svær at få fri. Jeg stillede den på hovedet, så var det nemmere at komme til ventilerne, og den stod på styret og bagagebæreren med den slappe fjeder, mens jeg pumpede.

Jeg savnede cykelkurven. Den var faldet af sidste år, midt under eksamen, så jeg måtte køre med min taske med fysikrapporter og tabelsamlinger på styret, hvor den kunne ryge ind i hjulet, eller bagpå, hvor den kunne falde af, hvis jeg ikke holdt fast med den ene hånd, mens jeg cyklede, og jeg vidste ikke, hvad jeg ville gøre, hvis den var punkteret.

L
r
a
o
f
o
J

Mens jeg ventede på, om den holdt luft, gik jeg ind i køkkenet og skrev en seddel til mor.

Jeg er taget til stranden med en fra klassen. Har købt ind. Kommer hjem og spiser. Vi ses senere.

Jeg vidste, at hun ville blive glad, når hun fandt den, også selv om jeg ikke havde skrevet knus til sidst.

Aftenen før havde jeg pakket mine ting. Det gule badehåndklæde, jeg havde fået i studentergave, lå allerede i mors store kurv sammen med solcremen og den stribe bikini i sølv og himmelblå. Hun plejede at pakke til os alle tre i den, når vi skulle ud at bade. Vi tog altid årets første dukkert grundlovsdag. Det var også fars dag, og han sagde hvert år, at han ikke kunne forestille sig en bedre måde at fejre det på.

I år havde de gjort det alene, for første gang og for sidste, og jeg havde glemt at spørge mor, hvor de var kørt hen, eller hvor varmt vandet havde været, eller om der havde været alger og krabber.

Håndklædet var rent, men jeg havde ikke nået at vaske bikinien. Da mor fik fat i mig, skulle det gå stærkt, og jeg smed den bare ned i en pose i kufferten, som mor tømte, da jeg kom hjem. Hun måtte også have hængt den op. Da jeg rystede den, faldt der nogle flager ned på gulvet. De lignede sort sne, eller måske mere slud, fordi de var så store.

Jeg fejede dem ind under sengen med mine bare tæer,

der også havde været helt sorte af det mudder, jeg var blevet smurt ind i, og som var stivnet i solen. Jeg havde slået revner overalt. Det havde prikket og strammet, og da jeg ikke længere kunne holde det ud, var jeg gået i vandet, som befandt sig under havets overflade, og som ikke lod en synke, fordi det var så meget mere salt end det vand, som far og mor badede i.

Jeg gik ud i haven og bankede bikinien ind mod muren, indtil der ikke længere var nogen sorte prikker i striberne, og jeg tog den på inden under kjolen, så jeg ikke behøvede at skifte nede på stranden, foran ham.

Cyklen holdt luft. Jeg lod kurven hænge på styret og kom først. Vi havde ikke set hinanden siden sidste sommer, og jeg vidste ikke, om han havde hørt det, eller om jeg skulle fortælle ham det, og jeg vidste ikke, om jeg kunne. Jeg havde ikke prøvet det før, for alle andre vidste det alligevel allerede, men der var ingen af dem, der sagde noget, og der var ingen af dem, der spurgte. De lagde bare hovedet på skrå og smilede og sendte mig et blik, der gik hen over mit hoved.

Han sagde hej og trak mig ind til sig. Jeg gemte mit ansigt mod hans skulder, som var blevet bredere og bredere, end da jeg stod der sidst, men som havde den helt samme duft, og jeg blev lettet over at opdage, at han ikke længere var den pæneste dreng, jeg nogensinde havde mødt og haft lyst til at kysse.

L
ri
a
o
f:
o
J

»Hvem kommer først?« sagde jeg og rev kjolen op over hovedet og løb ned mod vandet. Han smed sine sko og løb efter, og hvis jeg ikke havde tabt mig og været nødt til at standse og binde bikinien strammere i siden og på ryggen, var jeg kommet først.

Vi brød op gennem vandoverfladen næsten samtidig og svømmede langsomt ud til den ponton, der lå surret fast et stykke ude om sommeren. Vi havde siddet der sammen, sidste år, og vi havde hoppet på hovedet i, selv om der stod, at man ikke måtte.

I år trådte vi bare vande, og så vendte vi om og svømmede tilbage til stranden.

Solen var gået bag en sky, da vi kom op, og jeg tog kjolen på igen. Bikinien lavede våde trekanter på det tynde stof, som ville blive hvide af salt, når de tørrede.

»Så han døde altså, din far?« sagde han, og jeg smilede, fordi jeg var glad for, at han spurgte.

»Ja,« sagde jeg. »Han døde.«

Relæ.

Hun har købt sushi og den hvidvin, som de fik til deres bryllup. Vinen dufter af hyldeblomst og stikkelsbær og giver hende lyst til at græde og drikke igennem. Hun trækker den op, da hun har puttet Louise.

Hun har hældt vin op til dem begge og lagt sushien på det turkise raku-brændte fad. Hun sidder ved bordet, da døren smækker. Hans taske dumper ned på gulvet i gangen.

»Hej,« råber han og går ud på toilettet. Han tisser uden at lukke døren. Han går ind i børneværelset for at kysse godnat, og hun ved, at hun ikke vil nævne tasken med computeren, som er fælles, og som ender med at gå i stykker, fordi han altid smider den på gulvet, eller den åbne dør til toilettet, eller at hendes appetit forsvinder, når hun hører hans tis ramme vandet i kummen. Hun forestiller sig, at det har samme farve som vinen.

Hun sætter glasset fra sig og skubber sushien over ved siden af hans tallerken.

»Hun sover,« siger han. »Jeg tog trøjen af hende. Det er for varmt til nattøj.«

Han smiler, da han sætter sig ned. Han er glad.

»Dejligt,« siger han og peger på maden og vinen. Han tager to af de store makruller over på sin tallerken med fingrene. Han bruger ikke de pinde, hun har lagt frem til dem, deres egne i sort lak.

»Skal du ikke have noget?« siger han og kigger over på hende.

Han har et stykke tang siddende på sin højre fortand. Den er skæv. Hun har altid været vild med den. Hvis han var nyhedsoplæser, eller fotomodel, ville man nok vælge at rette den, sagde hans tandlæge engang, og det grinede de længe af. Men det er ikke noget decideret problem, tilføjede tandlægen. Altså bortset fra det kosmetiske, og det kunne han godt leve med, havde han sagt til tandlægen og spurgt hende, om hun også kunne.

»Jo,« siger hun. Hun smiler og spiser, selv om hendes appetit er væk. Nu har hun kvalme. Den klæge, hvide ris samler sig til en klump i hendes mund, hun kan ikke synke den, og hun kan ikke være glad. Og nu kan hun heller ikke sige det, hun skal sige, og som hun havde glædet sig til, da hun købte sushi og vin, og som han skal vide.

De har siddet her før. Dengang hun fortalte ham, at hun var gravid, med Louise. Det havde føltes rigtig,

og det gør det ikke nu. Han bliver ved med at smile, og hun bliver ved med at kigge på tungen på hans fortand. Dengang havde de drukket for meget, selv om hun ikke måtte, og de havde elsket på gulvet i stuen, for første gang med et andet væsen mellem sig, og han havde spurgt, om det var okay. Bagefter havde hun ladet en finger glide hen over hans skæve tand og forestillet sig, hvordan den ville se ud på et lille barn.

Da lyset går ud, kommer hun pludselig i tanke om, at hun også havde tænkt, at det var sidste gang.

Køleskabet holder op med at brumme, og de grønne tal, der viser, at klokken er 21.30 på stereoanlægget, som han har insisteret på at beholde, selv om de altid bruger computeren, der ligger på gulvet i gangen og måske er ved at gå i stykker, forsvinder.

»Hvad fanden sker der?« siger han. Hun kan høre, at han er bange. Han bryder sig ikke om det uventede, han elsker at planlægge, kontrollere og lave lister, og det barn, der ligger i hendes mave, står ikke på en af dem. Måske er det nemmere at fortælle ham det, når det er mørkt, og hun ikke kan se hans ansigt, så hun bliver siddende, selv om hun har lyst til at løbe, med den lille i maven og Louise i hånden.

»Det er nok bare en sikring,« siger hun. Hun tænker på kødet i fryseren, der begynder at tø, og på de bær, som de plukkede, da de var i sommerhus i efteråret, og

som de ikke har fået spist eller slyt, og som vil løbe hen over gulvet og gøre det gråt og råt af brombær og okse. Og hun tænker på, at hun skal tørre op og gøre rent og måske bruge rystepudseren, hvis farven trænger helt ned i træet.

Gulvbrædderne er brede og lyse. De fik dem lagt, da de flyttede ind. Der var orm og råd i de gamle, og de brækkede dem selv op og bar dem ned i en stor container i gården, og hun ved ikke, om man må bære brædder ned i en container, når man har et lille barn i maven, eller om hun kan gøre det hele igen, sammen med ham.

Hun rejser sig og går ud i køkkenet.

Der er ikke sket noget. Så hurtigt er der ikke noget, der begynder at tø. Det siger sig selv. Gadelygterne kaster lys ind, der lægger sig i striber på plankerne, som de vaskede i weekenden, med den lyse sæbe med det hvide pigment.

Der er ikke gået nogen sikring. Det er relæet, der er slået fra. Hun skal bare bruge en finger til at vippe en knap op, så kommer lyset tilbage, og så kan hun gå ind i stuen, smile og være glad.

Men hun bliver stående. Hun kigger på rækken af sikringer og på rækken af tal, som de skal aflæse en gang om året og sende ind, og på den runde skive af metal, der plejer at snurre rundt, men som nu holder

pause, og hun ved, at han ikke vil blive så ked af det, som han tror, selv om han kommer til at savne at kysse Louise godnat.

»Kan du ordne det?« råber han.

Da hun kommer ind i stuen igen, har han fundet nogle gamle stearinlys frem. De står på bordet, et i hver ende, som på et alter, selv om de er meget tyndere og står i høje stager. Han har åbnet vinduet for at ryge, og vinden har fanget flammen på det lys, der står nærmest. Stearinen løber ned ad det, ned på bordet, som er af mahogni, og som de har arvet fra hendes mormor, og hun tænker, at der kommer pletter, for han har ikke sat noget under stagerne.

»Nej,« siger hun og sætter sig ned. »Jeg kan ikke ordne det.«

En mand og hans kone.

Han hjalp hende i seng, når de havde spist. Opvasken tog han senere, når hun var faldet i søvn, og mens hun sov, dækkede han bord.

De drak te om eftermiddagen. Det havde de altid gjort, og nu satte han hendes piller i en lille æske ved siden af hendes kop, så de ikke glemte dem. Det var blevet en vane, ligesom det var blevet en vane at lægge en serviet på hver tallerken og sætte salt og peber midt på bordet, så alle kunne nå.

I dag var det solskin. De havde spist en sildemad og delt en øl, og hun havde kogt æg, som han havde piller og pyntet med purløg fra haven, og som altid, når han lod kniven glide ned gennem brødet, tænkte han på børnene. Han havde skåret deres mad ud i firkanter, som de kaldte ryttere, og som de tog med fingrene, da de var små, men nu var de store og spiste med kniv og gaffel.

Han blev liggende hos hende, til hun sov. Hendes

plads i sengen var tættest på vinduet, i venstre side, og når man lå der, kunne man se ud i haven. Deres søn ville komme i weekenden, og han ville sige, at den trængte til en kærlig hånd, og hente græsslåmaskinen i skuret, og når duften af nyslået græs ramte hendes næsebor, ville hun smile.

De trak aldrig gardinerne for, heller ikke en dag som i dag, hvor solen skinnede og ramte hendes øjenlåg. Han kunne se øjeblikkene bevæge sig inde bag den tynde hud med de fine blå linjer, men han vidste ikke, om hun sov, eller om hun bare lå og døsede i sin stribe af sol og støv, som den hvide kat med det sorte overskæg, de engang havde kendt. Hun havde sagt, at den lignede en tysk kansler, og hun havde givet den fløde i en underkop af kongeligt porcelæn. Dengang havde han tænkt, at stellet var for fint til at blive brugt på landet, og han havde sagt til hende, at det var tosset at bruge det til en kat. Hvis de forkælede den, ville de vænne den til at komme, og så ville den gå forgæves og sulte, når de tog hjem. Men hun havde bare grinet og sagt, at det var noget gammelt ragelse, som hun havde arvet og aldrig brudt sig om, og det med katten kommenterede hun ikke. Det var deres første sommer, og han vidste, at de var gået ind i den sidste.

Hun beholdt tøjet på, når hun sov, og det blev aldrig krøllet. Hun bevægede sig ikke. Da hun var yngre, lå

hun på siden som et foster, med ryggen til ham, og i begyndelsen var han blevet bange for, at hun var død. Han havde skubbet dynen til side og kærtegnet hendes nøgne ryg, hvor hvirvlerne lå næsten blottede under huden, indtil han kunne mærke en række små isninger, og så kunne han sove igen.

Han tog sengetæppet af og foldede det sammen på en stol. Hun krøb ned under dynen, og han lagde sig ovenpå og holdt hende i hånden, til han kunne høre, at hendes vejtrækning blev rolig. Hvis hun havde svært ved at falde i søvn, strøg han hende over næsen med sin pegefinger. Han lagde den på panden og lod den glide langsomt ned til næsetippen, og han gentog bevægelsen, indtil hun sov. Han havde gjort det samme med børnene, og han havde forsøgt at skjule, at han var utålmodig, og at han hellere ville ind til hende.

Med hende havde han aldrig travlt. Han kunne ligge længe ved siden af hende, mens hun sov, og han lod sin pegefinger hvile på det knæk, som fik hendes næse til at se romersk ud, og som han elskede, men som hun aldrig selv havde lært at holde af.

Da børnene var små, tog hun sine ørenringe af om aftenen. Hun lagde dem i en skål på det runde bord, som hun havde fundet på et loppemarked, og som han havde malet, og hun trak benene op under sig i sofaen og ventede på ham. Nu lod han hende beholde ørenringene på.

Hun lå ikke længere på siden, men på ryggen, og han troede ikke, at hun kunne mærke dem. Når hun sad op, trak de øreflipperne ned og gjorde hullerne lange, og han vidste ikke, om det gjorde ondt, eller om det var den slags, man kunne vænne sig til. Men han kunne bedst lide, når hun lå ned, og det så ud, som om ørenringene stadig passede perfekt ind i hullerne, som dengang han havde givet dem til hende.

Han gik ind i stuen, da han var sikker på, at hun sov. Han ryddede ud efter frokosten og lagde den tomme ølflaske ned i kurven under ovnen. Den var ved at være fyldt, og han mindede sig selv om, at han skulle huske at tømme den og tage flasker med ned, når han skulle ud at købe ind. Måske var det en af de dage, hvor hun kunne komme med. Det håbede han, og så kunne de gå forbi fiskehandleren på vejen hjem.

Mens hun sov, lavede han te. Den var stærk. Det var sådan, hun bedst kunne lide den, og når de havde gæster, kogte han altid ekstra vand, som han hældte op i en lille kande. På bakken stod en skål med kirsebær, som han havde plukket i haven. Der var mange, og hun plejede at sige, at hun længtes efter kirsebær hele året. Det skulle være deres egne, og hun var allermost lykkelig, når der hang blanke klaser i haven, og når de var hurtigere end fuglene, og selv om hun ikke havde sagt noget i år, vidste han, at det stadig var sådan, det var.

Han tog bakken med ind i stuen og hældte te op til dem begge to. Så gik han ind for at vække hende.

Hun skulle hvile en time, ikke mere, ellers kunne hun ikke sove om aftenen. Hvis det blev mindre, faldt hun i søvn i stolen om eftermiddagen, og da han åbnede døren, kunne han høre, at hendes vejtrækning, der havde været dyb og regelmæssig, da han forlod hende, havde forandret sig. Den kom i stød, og hun vågnede ikke, da han kom ind.

Han krøb ned til hende og tog hendes hånd, der gav hans et lille klem, da hans fingre lukkede sig om hendes. Sådan blev de liggende, mens hendes vejtrækning blev svagere. Til sidst var den forsvundet. Han sagde ikke noget, men han kiggede på hende, som om hun ville forsvinde, hvis han lukkede øjnene, og bagefter vidste han ikke, hvad der var sket. Han vidste ikke, om der var noget, han skulle have gjort, eller om der var noget, han skulle have sagt, og der var ingen, der forstod, at han bare havde ligget der. Men han havde aldrig forestillet sig, at det var sådan, det skulle være, og han kunne ikke forklare dem, at døden ikke havde gjort mere væsen af sig.

Det var stadig lyst, da telefonen ringede.

»Hej,« sagde Uffe.

Han var det ældste af deres børn og det mest opmærksomme. Hun havde altid sagt, at det sikkert var, fordi de

havde skåret ham mere i kanten end de andre. De havde jo været så unge, og mere optaget af hinanden end af ham, og det kom altid bag på ham, at det mere lød som en konstatering end en beklagelse.

»Hvordan står det til?«

»Fint,« sagde han. »Og jer?«

»Alt vel her hos os. Hvordan har mor det?«

Og så fortalte han, at det havde været en af de gode dage. At de havde gået en eftermiddagstur, ikke særlig langt, bare ned til havnen, hvor de havde siddet lidt i solen på bænken ved kiosken og spist en is. Nu sov hun, og han var også selv på vej i seng.

»Det er godt at høre,« sagde Uffe. »Det er jeg glad for.«

Han behøvede ikke at komme, når det havde været en af de gode dage. Så klarede de sig selv, og så kunne han vente til weekenden med at kigge forbi. Han sagde farvel og hils mor i morgen. Han tilføjede, at han glædede sig til at se dem, og man kunne høre lettelsen i hans stemme, fordi hans far havde taget telefonen, og fordi han havde sagt, at hans mor havde det fint.

Da de talte sammen dagen efter, var der ingen lettelse i Uffes stemme, og heller ingen sorg. Han var vred, og han sagde, at han aldrig, nogensinde, ville komme til at forstå, at han havde nægtet dem en sidste stund. De var jo deres børn. De havde krav på at vide, at det stod så skidt til, og de ville have smidt alt, hvad de havde i

hænderne, hvis han ikke havde løjet og holdt det hele for sig selv. Han forstod det ikke. Og han troede ikke, at han kunne tilgive det. Hun havde ligget død, inde i sengen, da de talte sammen. Og han havde sagt, at de havde været ude at gå en tur, og at det stod fint til. Hvad fanden var det for noget?

Men det var først dagen efter. Om aftenen, da han havde sagt farvel til Uffe, lagde han bare røret tilbage på den sorte telefon med drejeskive, som børnene drillede dem med, at de stadig brugte, og gik hen og satte sig ved bordet. Han vidste ikke, hvad klokken var, men han var træt, og teen var kold. Garvesyren havde lagt sig som en hinde over vandet, som havde været kogende, da han hældte det op og gik ind for at vække hende. Men nu var den krakeleret. Den havde lagt sig op ad de tynde kanter og var trængt ind i porcelænet. Han sagde til sig selv, at han skulle huske at stille kopperne i blød med salt eller med bagepulver, ellers gik de mørke rande aldrig af, og at han skulle tage dem med ud i køkkenet og rydde op efter sig, som han plejede.

Men det kunne han ikke. Og han kunne heller ikke ringe til dem og sige, at det alligevel ikke havde været en af de gode dage. Det var sent, og de skulle sove. Hun lå i den venstre side af sengen, og han skulle ligge i den højre, og han lod kopperne stå på bakken sammen med kirsebærrene og gik ind i soveværelset til hende.